BEDEN EĞİTİMİ VE SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN KİŞİLERARASI İLETİŞİMDE DİNLEME BECERİSİ DÜZEYLERİ

Oğuzhan YONCALIK
Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara/TÜRKİYE

Zafer ÇİMEN
Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Ankara/TÜRKİYE

Geliş Tarihi: *30.05.2005* ***Yayına Kabul Tarihi:*** *01.08.2006*

ÖZET

Kişilerarası iletişimde önemli bir eleman olan "dinleme" öğretim sürecinde de önemli bir yer tutmaktadır. Öğretmen-öğrenci iletişiminde, öğretmenin etkinliğini artırmak diğer bütün vasıflarla birlikte "dinleme becerisi"nin de kazanılması ve güçlenmesi ile mümkün olacaktır. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacını iki farklı alanda geleceğin öğretmenleri olacak üniversite öğrencilerinin kişilerarası iletişimde dinleme beceri düzeylerini tespit etmek ve bazı öneriler sunmaktır.

Bu maksatla yapılan çalışmaya gönüllü olarak 150 sınıf ve 150 beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencisi katılmıştır. Deneklere güvenirliliği test edilmiş bir veri toplama aracı uygulanmıştır. Elde edilen ham veriler SPSS istatistik programında araştırmacılar tarafından yüzde (%), frekans (n), ortalama (X) ve t-test kullanılarak çözümlenmiştir.

Sonuçta öğretmen adayı iki farklı alandaki öğrencilerin "orta" düzeyde dinleme becerisine sahip oldukları; cinsiyet ve bölümler açısından önemli bir farklılığın olmadığı belirlenirken, çok iyi düzeyde dinleme becerisine sahip (iki kişi hariç) öğretmen adayı öğrencinin olmaması düşündürücü bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *İletişim, Dinleme Becerisi, Sınıf Öğretmeni, Beden Eğitimi Öğretmeni*

LISTENING ABILITY OF PHYSICAL EDUCATION TEACHER DEPARTMENT AND CLASSROOM TEACHER DEPARTMENT STUDENTS ON INTERPERSONAL COMMUNICATION

ABSTRACT

In the educational process "listening" is taking an important role like interpersonal communication. So, it is possible to increase the activity of teacher in communication between teacher and student by gaining and strengthening the "listening ability". In the point of this view, the purpose of this study was to find out interpersonal communication ability level of classroom and physical education teacher department students and make some suggestions.

For this purpose, 150 classroom teacher and 150 physical education teacher department students voluntarily join the study. A questionnaire, validity and reliability tests were done, applied the samples. Researchers were applied percentage, frequency, mean and t-test for statistical analysis by using SPSS statistical program.

In the result; listening ability of both classroom teacher department and physical education teacher department students was "medium level". There was no significant difference between gender and different department students on "listening ability" and finally it was an important foundation to think about that students (except two of them) did not have "the best listening ability"

Key Words: *Communication, Listening Ability, Classroom Teacher, Physical Education Teacher*

1.GİRİŞ

İki kişi arasındaki sözlü ve sözsüz mesajların aktarım ve kabulünün oluşturduğu bir bütün olan iletişimin temel amacı; fikirlerin, düşüncelerin ya da iletilen mesajın anlaşıldığına dair bir geri bildirimin, mesajı alan tarafından mesajın kaynağına iletilebilmesidir (Nazik, 2000:39). Bu nedenle, son yıllarda kişilerarası iletişim becerilerinin gelişimi ve analizi üzerinde durulmakta ve iletişim becerileri tanımlanmaya çalışılmaktadır. Böylece, iyi dinleme, etkili iletişim ve yapıcı problem çözmeye katkısı olan karmaşık davranış dizileri tanımlanıp açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır (Acar, 2000:79).

Başarılı bir iletişim için önemli olan unsurlardan olan "dinleme becerisi", kişinin tüm hayatı boyunca rastlantılara bağlı olarak kendi kendisini eğitmesine bağlı olabildiği gibi, bazı kişiler doğuştan iyi dinleyici olabilirler. Ne var ki, bu kişilerin sayısının az olduğu dikkate alındığında, iyi bir dinleyici olabilmek için bireylerin bilinçli bir çaba harcayarak dinleme becerilerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir (Cüceloğlu, 1997: 167).

Özellikle insanların günlük iletişiminin (okumak, yazmak, konuşmak ve dinlemek) %70'e yakının sözel olduğu ve bunların içinde dinlemenin %45 gibi önemli bir yer tuttuğu (Konter;1996:135) ve insanoğlunun nasıl daha iyi dinlerim konusunda çok az formal eğitim aldığı dikkate alınırsa (Akt: Cihangir, 2000:3) dinleme becerisinin gelişiminde rastlantıların daha önemli yer tuttuğu söylenebilir.

Dinlemenin kişilerarası ilişkilere yön veren, anlam kazandıran bir niteliğe sahip olabilmesi, konuşanın söyledikleri ile ilgilenildiğini, sorununun duyulduğunu, anlaşıldığını ve çözümü için yardımcı olmaya hazır olduğu izlenimini verilebilmesi ile mümkündür. Ancak, insanların önemli bir çoğunluğu söylenenlerin asıl anlamını kavramak için çaba harcamamaları iletişimi yüzeysel olmaktan ileri götürülmesine engel olmaktadır (Nazik, 2000:41). İşte, insan ilişkilerini yönlendiren oldukça önemli bir eylem olan dinleme, günümüzde karşılaşılan ve bir türlü çözülemeyen iletişim sorunlarının büyük bir bölümün kaynağını oluşturmakta, bunun en önemli sebebi olarak da kişilerin dinleme ve anlama gücünü yeterli düzeyde kazanamamış olmaları gösterilmektedir.

Bilindiği gibi kişiler arası iletişimde dinleme, konuşan için iyileştirici ve rahatlatıcı nitelik taşımasına karşın, insanların önemli bir bölümü dinleme yerine konuşmayı yeğlemekte ve bir kez sözü ele geçirdikten sonra bırakmak istememektedir. Hatta bazı bireyler, konuşmacının birkaç cümlesini duyar duymaz karşılarındakinin ne demek istediğini anladığını sanmaktadırlar

(Akkoyunlu, 2000.26). Böyle bir durum kişileri rahatlatmak yerine sorunların bir kat daha artmasına neden olmasının yanı sıra, iyi konuşmacının özelliği olan dinleme becerisinin de gelişmesine mani olmaktadır (Nazik, 2000:41).

İlaveten, bireylerin bazen konuşmacıya karşı geliştirdikleri olumsuz tutumları konuşma anında da sürdürürler. Dikkatlerini konuşmacının anlattıklarına değil de bazı jestlerine, mimiklerine ya da konuşma anında sıkça söylediği ya da söylemekte güçlük çektiği sözcüklere verirler (Ergin,1995:163-164) veya genellikle konuşulanı dinlemek yerine, konuşmacıdan sonra ne söyleyecekleri ile meşgul olmaktadır. Bu da karşıdaki kişinin ne söylediğine daha az dikkat etmelerine neden olmaktadır (Cihangir, 2000:3).

Genelde iki çeşit dinlemeden söz edilmektedir; pasif ve aktif dinleme. *Pasif dinleme*, konuşmacı konuşmasını yaparken sessiz ve suskun kalınan bir dinleme olarak ifade edilmektedir. Pasif dinleme şekli bazı durumlarda arzu edilen bir dinleme şekli olmasına karşın; kimi zaman konuşanda söylediklerinin takip edilip edilmediğine, anlaşılıp anlaşılmadığına dair belirsizlik ve kaygı yaratabilmekte, kimi zaman da dinleyicinin kendisini değerlendirmeye çalıştığı izlenimi uyandırabilmektedir. Sessizlik konuşana genellikle empati ve sıcaklığa dayanan bir iletişim yerine bir şüphe ve gizlilik duygusu oluşturur. Ayrıca konuşan söylediklerinin bir anlam ifade edip etmediğinden de emin olamadığı için dinleyiciye karşı güvensizlik duyabilir.

Aktif dinleme ise, dinleme esnasında sessizliğin yanı sıra karşıdakine, onun söylediklerini takip edip anlaşıldığına dair tepkilerde bulunulan bir dinleme şeklidir (Konter, 1996:137). Aktif dinleme şekli özellikle sınıf ortamında öğrencilerle olan iletişimde onların duygularının anlaşıldığının gösterilmesinde oldukça etkili olabilmektedir. Çünkü aktif dinleme konuşana kendi duygu ve düşüncelerine saygı duyulduğu, dinlendiği ve anlaşıldığı hissettirerek gösterilmektedir (Konter, 1996:138).

İlgili literatüre bakıldığında dinleme türlerinin, aynı içeriklere sahip olsalar bile, farklı başlıklar altında ele alındığı ve iyi dinlemeyi ve dinleyiciyi niteleyen kavramların, birbiriyle eş anlamlı olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu kavramlar, "god listening", good listener", "active listener", "effective listening", effective listener", "attentive listening", "participatory listening", ve "empatic listening", "çözümleyici dinleme", "kalıplanmış dinleme", "etkin/aktif dinleme" olarak sınıflandırılabilmekte ve tümünde ifade edilen ortak nokta, konuşan kişiye ilgi ve özen gösterip, onun sözel ifadelerine olduğu kadar, sözsüz davranışlarına da dikkat ederek, yargılamadan, anlamak için dinleyerek,

anlaşılan içeriğin ve fark edilen duyguların konuşmacıya tekrar iletilmesini içerdiği görülmüştür (Cihangir,2000:31).

Bireylerle etkili iletişim kurmayı kolaylaştıran dört temel dinleme sürecinden *edilgen sessizlik* karşıdakine konuşma ve anlatma şansı tanıyan kabul etmeyi gösteren sözsüz bir iletidir ve daha fazla duygu, düşünce paylaşmayı sağlarken; *ufak tepkiler* konuşanın dikkatle dinlediğini göstermek için kullanılan baş sallamak, gülümsemek, kaş kaldırmak gibi jest ve mimikler ile "hı hı", "evet" gibi sözlü belirtilerdir. *Kapıyı aralayıcılar veya konuşmaya çağrı*: konuşmayı başlatmak, derinleştirmek ve daha çok konuşturmayı sağlamak için kullanılan tümcelerdir "sonra, o ne yaptı, sen ne dedin, o kim, neden gibi". Bu üç temel dinleme sürecinde etkin olan konuşandır. *Etkin dinleme*de ise konuşan dinlendiğini bilir ama anlaşılıp anlaşılmadığını bilmez. Etkin dinlemede etkileşim daha fazladır. Konuşmacıya dinleyenin yalnız duyduğunu değil, aynı zamanda doğru olarak anladığını da gösterir. Etkin dinleme savunmayı azaltan, öz güveni zedelemeyen bir iletişim tekniğidir. Aynı zamanda duygusal olarak gerilimi azaltır. Etkin dinleyici olmak; karşıdakinin duygularını anlayabilmek, tanımlayabilmek onlara zamanında yanıt verebilmek ve onları kendi sözcükleriyle tekrarlayarak konuşanın onayını almaktır. Duyguların yansıtılması kişinin duygularının açıklığa kavuşturulmasına, belirginleştirilmesine yardımcı olur. Etkin dinleyici olmak için özetle dikkati vermek, önyargısız olmak, konuşmaktan çok dinlemek, ilgi ve sabır ile dinlemek, anlamak için dinlemek gerekir (Kuzu, 2003:22-23).

Bir insanı istediğiniz yönde doğru sevk edebilmeniz, onu değiştirebilmeniz, onu ikna edebilmeniz için kendi görüşlerinizden ve bakış açınızdan fazla onun görüşlerine ve bakış açısını anlayabilmenize ihtiyaç vardır. Dinlemek bir anlama fırsatıdır, statülerin karşılıklı işaret edilmesi fırsatı değildir.herkes_önemlidir ve bunun en iyi gösterileceği yer dinleme ortamıdır (Apuhan, 1998:78-79)

Öğretim Sürecinde Kişilerarası İletişim ve Dinleme

Kişilerarası iletişimin yani birbirini dinleyerek anlayabilmenin oldukça önemli olduğu alanlardan biri de öğretim sürecidir. Öğretim süreci içinde öğretmen ve öğrenciler arası sınıf içi ve sınıf dışı iletişimi kapsamaktadır. Bu iletişim alanlarında öğretmenler öğrencilerin istek, ilgi ve gereksinmelerini ve bunlarla ilgili olan davranışların ilişkisini anlamalıdır. Çünkü, öğrenme kolaylığı, öğrenmeyi eğlenceli hale getirme ve azami verimi sağlama öğreticinin etkili iletişim becerilerine sahip olmasıyla daha kolay hale gelebilir (Kuzu, 2003: 17-18).

Öğretim-öğrenim sürecini gönüllü, dolayısıyla verimli kılacak olan öğretmen-öğrenci arasında kurulacak özel bağ bazı temel iletişim becerilerinin bilinmesini ve uygulanmasını gerektirir. Bu bilgi öğretimin amacına ulaşmasında en az öğretim felsefesi ve yöntemleri kadar önemli bir araçtır (Kuzu, 2003: 17). Çünkü, her öğretici ile değişik grup ve yaştan öğrenciler her şeyden önce insandır ve farklı dinlenilme, anlaşılma, beğenilme, güvenilme, başarılı olma gibi bir çok duygu ve değerlere sahiptirler (Kuzu, 2003: 17). Bu nedenle, eğitimci, kendisini yalnızca bilgi aktaran bir insan olarak değil, çeşitli dinamikleri etkili biçimde kaynaştırabilen bir iletişim yöneticisi olarak algılamalıdır (Şimşek, 2000:67).

Öğretmen Öğrenci İletişiminde Dinleme

Eğitim sürecinin önemli bir bölümünde konuşanın öğretmen ve dinleyenin öğrenci olduğu düşünüldüğünde öğrenmeye yardımcı bir etken olarak dinlemeye daha fazla önem verilmesi (Cihangir,2000:55) ve etkin bir dinlemenin nasıl olması gerektiği üstünde durulmalıdır. Öğretmen öğrenci iletişiminde etkin dinleme yöntemi kullanıldığında öğrenciler öğretmenin kendilerini anladığının farkına varırlar ve görüşlerini anlatmak gayesi ile daha fazla gayret göstermelerinin yanı sıra kendine değer ve önem verme duygusunu da geliştirirler.

Ancak, zaman zaman öğretmenler öğrencilerin sorunlarını paylaşmak ve konuşmaya başlayabilmek için zorlanabilirler. O zaman öğretmen öğrenciye bunu açıkça söyleyerek ona yardımcı olabilecek başka bir kişiyi önerebilmeli ve öğrencilerin sorunlarının gizliliğine saygı duymalıdırlar.

Dinleme becerisini kullanmanın temel amacı; öğrencilerin temel ilgilerini, gereksinimlerini ve isteklerini ifade etmelerine yardım etmenin yanı sıra, iletişim süreci içinde öğrenciden gelebilecek dönütlere göre öğretmenin öğretme ve kontrol davranışını belirlemesi öğretmenin etkinliği açısından da önemlidir. (Celep, 2003: 25).

Yapılan bu açıklamalarından da anlaşıldığı gibi; eğitim ve öğretimin amaçlarına ulaşmasında, öğretmenlerin öğrencilerle ve diğer insanlarla olan iletişimlerinde istenilen davranışları göstermeleri önem arz etmektedir. Öğretmenlerin, iletişim becerileri olarak adlandırılan bazı kavramlarla ilgili bilgilerden haberdar olmalarının ve bunları eğitim-öğretim ortamında uygulamaya sokmalarının gerekliliği bilinmektedir. Bu becerilerden biriside "dinleme becerisi" olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmada geleceğin beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle, sınıf öğretmenlerinin kişilerarası iletişimde dinleme becerisi konusunda yeterlilik düzeylerini bir ölçme

aracı ile belirleyerek, bu konudaki yeterlilik düzeylerini karşılaştırmak ve birtakım öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE METOD

Tarama yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada güvenirlik testi yapılmış bir anket, dinleme becerisini düzeyini belirlemek için kullanılmıştır.

Bu araştırmanın çalışma evrenini Gazi Üniversitesinin öğretmenlik bölümlerinde 2004-2005 eğitim-öğretim yılında öğrenimlerine devam eden öğrenciler, örneklemini ise Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan ve tesadüfi yolla seçilen 150 sınıf öğretmenliği ve 150 beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencisi toplam 300 öğrenciden oluşmuştur.

Araştırmada, Erkut Konter'in "Bir Lider Olarak Antrenör" kitabında yer alan "Martens, R.'den[*] aktarılan "Dinleme Becerileri Testi" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Test araştırmada kullanılmadan önce, ifadeler gözden geçirilmiş ve Türkçe bakımından uzman görüşleri ile gerekli düzeltmeler yapılmıştır. İlk uygulaması araştırma kapsamında olmayan 70 üniversite öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 12.0 paket programında analiz edilmiş ve testin Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı .73 olarak belirlenmiştir.

Bu test 14 maddeden oluşmakta ve her maddeye cevap olarak; "Hiç", "Nadiren", "Bazen", "Sık Sık" ifadeleri verilmiştir. "Hiç" cevabı 1, "Nadiren" cevabı 2, "Bazen" cevabı 3, "Sık sık" cevabı 4 puan olarak değerlendirilmektedir.

Testin değerlendirilmesinde toplam puanı;

15-24 Puan arası "Çok İyi"

25-34 Puan arası "İyi"

35-44 Puan arası "Orta"

45-54 Puan arası "Zayıf" ve

55-56 Puan arası "Çok Kötü" dinleme becerisine sahip olarak değerlendirilmektedir.

[*] Martens, R ; Coaches Guide to Sport Psychology, Human Kinetics Publishers, IIIinois 1987.

3. BULGULAR

Tablo 1. Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre "Dinleme Becerisi" Düzeyleri.

Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü												
Cinsiyet	Çok İyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok Kötü		Toplam	
	n	%	N	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	2	1,7	43	37,3	60	52,2	10	8,7	-	-	115	76,7
Erkek	-	-	14	40	19	54,3	2	5,7	-	-	35	23,3
Genel Toplam	2	1,33	57	38	79	52,6	12	8	-	-	150	100
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu												
Cinsiyet	Çok İyi		İyi		Orta		Zayıf		Çok Kötü		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Kız	-	-	28	31,8	54	61,4	6	6,8	-	-	88	58,7
Erkek	-	-	15	24,2	43	69,3	4	6,5	-	-	62	41,3
Genel Toplam	-	-	43	28,6	97	64,6	10	6,6	-	-	150	100

Araştırmaya katılan deneklerin, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim görmekte olanların %38'i (57 kişi) ikinci, %26'sı (39 kişi) üçüncü, %36'sı (54 kişi) dördüncü sınıfa; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan öğrencilerin ise, %18'i (27 kişi) birinci, %34,66'sı (52 kişi) ikinci, %24,66'sı (37 kişi) üçüncü, %22,66'sı (34 kişi) dördüncü sınıfta öğrenim görmektedirler.

Deneklerden BESYO öğrencilerinin %58,66'sı (88 kişi) kız, %41,33'ü (62 kişi) erkeklerden; Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim görmekte olanlarının %76,66'sı (115 kişi) kız, %23,33'ü (35 kişi) erkeklerden oluşmaktadır. Bu durum sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinin büyük çoğunluğunun kızlardan oluşmasından kaynaklanmakta ve araştırmanın denek grubuna da yansımaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere ve cinsiyetlerine göre dinleme becerilerine ilişkin betimsel bulguları tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1'e bakıldığında, cinsiyetler ve bölümlere göre öğrencilerinin genelde "Orta" ve "İyi" derecelerde dinleme becerisine sahip oldukları görülmektedir. Her iki bölüm öğrencilerinde de "Çok İyi" derecede "dinleme becerisine" sahip olan sadece iki bayan öğrenci varken, "Çok Kötü" dinleme becerisine sahip öğrenciye rastlanmamıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere ve cinsiyetlerine göre dinleme becerilerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t- değerlerine ilişkin bulguları tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Cinsiyete Göre "Dinleme Becerisi" Düzeylerine ilişkin Toplam Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve t –Değeri

Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü					
Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	t-değeri	Anlamlılık
Kız	115	36,34	5,50	1,42	_____
Erkek	35	37,81	5,16		
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu					
Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	t-değeri	Anlamlılık
Kız	88	36,84	5,13	,418	_____
Erkek	62	37,19	5,02		

Tablo 2'ye bakıldığında, her iki bölümdeki kız ve erkek öğrencilerin testten aldıkları puan ortalamalarının "Orta" düzeyde dağılım gösterdiği ve öğrencilerin teste vermiş oldukları cevaplarda, aynı bölümdeki öğrencilerin cinsiyetleri bakımından anlamlı bir farklılık oluşturmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dinleme becerilerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t- değerlerine ait bulgular tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre "Dinleme Becerisi" Düzeylerine ilişkin Toplam Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, t –Değeri

Cinsiyet	n	$\overline{X}$	S	t-değeri	Anlamlılık
Kız	203	36,56	5,34	1,33	_____
Erkek	97	37,42	5,05		

Tablo 3 incelendiğinde kız ve erkek öğrencilerin "Orta" düzeyde (X =36,56-37,42) dinleme becerisine sahip oldukları ve cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dinleme becerilerine ilişkin aritmetik ortalama, standart sapma ve t- değerlerine ait bulguları tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölüme Göre "Dinleme Becerisi" Düzeylerine ilişkin Toplam Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, t –Değeri

Bölüm	n	$\overline{X}$	S	t-değeri	Anlamlılık
BESYO	150	36,98	5,07	,645	_____
Eğt. Fak. Sın. Öğrt.	150	36,70	5,44		

Tablo 4 incelendiğinde her iki bölümdeki öğrencilerin puan ortalamalarının "Orta" düzeyde (X =36,98-36,70) olduğu ve öğrenim görülen bölüm bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı anlaşılmaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, her iki bölüm öğrencilerinin de "Orta" düzeyde bir dinleme becerisine sahip oldukları

anlaşılmaktadır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüme ve cinsiyetlerine göre testten almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamasına karşın "İyi" derecede dinleme becerisine sahip olma bakımından, Sınıf Öğretmenliği Bölümü öğrencileri lehine bir görüntü oluşmaktadır. Her iki grupta da "Çok İyi" derecesinde iki kişi hariç öğrencinin bulunmaması ve genelde "Orta" derecede dinleme becerisine sahip olmada bir yığılma olduğu dikkate alındığında bu durum, geleceğin öğretmen adayı bu öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde gösterecekleri iletişim davranışları açısından düşündürücü görülmektedir. 1984 yılında yapılan bir araştırmada öğrenciler öğretmenin birçok özelliğinin yanı sıra "iyi bir dinleyici olmasını" en çok istedikleri özellikleri arasında saymışlardır (Açıkgöz, 2004;179). Özellikle sınıf öğretmenlerinin eğitim öğretim hayatına yani başlayan çocuklarla olan iletişim eksikliği, bu öğrencilerin eğitim öğretim süreci içinde öğretmenlerine karşı geliştirebilecekleri iletişim bozukluklarına yol açabilir. Yine beden eğitimi öğretmenlerinin öğretmenliğin yanı sıra çeşitli spor dallarında da antrenörlük yapabildikleri de dikkate alındığında, dinleme becerisi düzeylerinin düşük olması, öğrencileriyle ve sporcuları ile ilişkilerinde sorunları anlama ve çözümler üretmede çeşitli engeller yaratabilir.

Başarılı antrenörlük ve beden eğitimi öğretmenliği iyi bir iletişimi gerektirir. Bu alanlarda mesleklerini başarıyla yapanlar iletişim konusunda ustadırlar ve ilişkilerinde oldukça etkileyici olurlar. İletişim sadece mesajlar göndermeyi değil, aynı zamanda onların alınmasında içermektedir. Birçok beden eğitimi öğretmeni mesajlar göndermekte oldukça güçlüdürler. Fakat mesajlar almada aynı derecede güçlü değildirler. Beden eğitimi öğretmenleri sadece açık ve anlaşılır mesajlar göndermede değil sporcuların ve öğrencilerin bunlara karşılık ne ilettiklerini anlamada da derin ve keskin dinleme becerilerine sahip olmaya gereksinim duymaktadırlar (Konter, 1996:117-119).

Bütün bunlardan hareketle;

-Öğretmenlerin etkili dinleme becerilerine sahip olması önem kazanmaktadır. Bundan dolayı öğretmen adayları bu konuda kendilerini geliştirmek için istekli ve gayretli olmalıdırlar.

-Üniversitelerin öğretmen yetiştiren bölümlerinde, kişilerarası iletişim becerileri ile ilgili ayrıca dersler konulmasının veya ders içerikleri oluşturulmasının ve öğrencilere bu konularla ilgili pratikler yaptırılmasının yararlı olabileceği söylenebilir.

- Konuyla ilgili hizmet öncesi eğitimin yanında, öğretmenlerin, hizmet içi eğitim programları, kurs ve seminerler yoluyla

bilgi ve beceri edinmelerinin sağlanması düşünülebilir.

5. KAYNAKLAR

Açıkgöz, K., Ü. (2004). Etkili Öğrenme ve Öğretme. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Apuhan, R., Ş. (1998). İnsan İlişkilerinde En Etkili Davranışlar. İstanbul: Timaş Yayınları.

Celep, C. (2002). Ortaöğretim Öğrencilerinin Psikolojik ve Akademik Gereksinimlerini Karşılama ile Sınıf İçi Öğrenci Dönütleri, Eğitim Araştırmaları Yıl:3, Sayı:9.

Cihangir, Z. (2000). Üniversite Öğrencilerine Verilen Etkin Dinleme Becerisi Eğitiminin Başkalarını Dinleme Becerilerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Cüceloğlu, D. (1997). İnsan İnsana (24. Basım), İstanbul: Remzi Kitapevi.

Ergin, A. (1995). Öğretim Teknolojisi İletişim. Ankara: Pegem Yayınları.

Konter, E. (1996). Bir Lider Olarak Antrenör. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Kuzu, T., S. (2003). Eğitim-Öğretim Ortamında Etkili Sözel İletişim. Milli Eğitim Dergisi. Sayı:158.

Nazik, M., H. (2000). İnsan İlişkileri İstanbul: YA-PA Yayınları.

Roebuck, C. (1998). Effective Communication The Essential Guide To Thinking and Working Smarter (Çev:Akkoyunlu, Ali. Cevat: 2000). Etkili İletişim. İstanbul: Doğan Kitapçılık A.Ş.

Şimşek, A. (2000). Eğitimde İletişim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Whirter, M., J. (2000). Ergen ve Çocukla İletişim. (Çeviren: Acar, N., V.) Ankara: US-A Yayıncılık.